

Doblatge i Subtitulació

Codi: 43763
Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4315982 Traducció Audiovisual	OB	0	1

Professor de contacte

Nom: Paula Mariani Vázquez

Correu electrònic: Paula.Mariani@uab.cat

Equip docent

José Llurba Naval

Gloria Barbal Carrillo

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Equip docent extern a la UAB

Jorge Díaz-Cintas (versió presencial)

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

Aproximar l'alumne a la realitat de la traducció audiovisual per al doblatge, donar-li a conèixer l'adaptació i l'ajust com una tasca complementària a la traducció i ensenyar-li les bases d'aquesta tècnica.

Presentar als estudiants la modalitat de la subtitulació, tant des del punt de vista tècnic (programes de subtitulació, limitacions de temps i espai, etc.) com des del punt de vista traductològic (diversos gèneres, tractament de l'oralitat, etc.).

Competències

- Demostrar una actitud i un comportament ètics actuant d'acord amb els principis deontològics de la professió.
- Distingir les diferents modalitats i els gèneres textuais de la traducció audiovisual i l'accessibilitat als mitjans i les seves característiques.
- Dominar estratègies de correcció, revisió lingüística i postedició dels productes audiovisuals.
- Gestionar projectes de traducció audiovisual, d'accessibilitat i de localització multimèdia, de webs i de videojocs
- Identificar i utilitzar els recursos especialitzats per documentar-se sobre aspectes temàtics propis de la traducció audiovisual i promocionar-se com a traductor professional.
- Reconèixer els problemes de traducció específics de les diferents modalitats de productes audiovisuals i aplicar els coneixements adquirits per resoldre'ls.

- Tenir les habilitats d'aprenentatge que permetin continuar estudiant de manera principalment autònoma o autodirigida.
- Traduir i fer accessibles productes audiovisuals, productes multimèdia, webs, videojocs i aplicacions informàtiques.
- Utilitzar els programes informàtics específics per traduir i fer accessibles productes audiovisuals, productes multimèdia i videojocs.

Resultats d'aprenentatge

1. Adaptar les traduccions per a doblatge i subtitulació a les varietats lingüístiques requerides.
2. Adquirir pràctica en els processos de doblatge i subtitulació.
3. Demostrar una actitud i un comportament ètics actuant d'acord amb els principis deontològics de la professió.
4. Fer traduccions per a doblatge i subtitulació ajustant-se a les restriccions d'espai i sincronia pròpies de cada modalitat.
5. Fer traduccions per a doblatge i subtitulació que compleixin les normes i els estàndards professionals de la indústria.
6. Identificar errors de traducció i proposar-hi alternatives justificades.
7. Identificar les principals característiques, similituds i diferències del doblatge i la subtitulació.
8. Liderar i treballar en equips de traducció audiovisual per a doblatge i subtitulació.
9. Reconèixer els aspectes econòmics i professionals del mercat del doblatge i la subtitulació.
10. Resoldre dificultats de traducció en doblatge i subtitulació i justificar les decisions pròpies.
11. Tenir les habilitats d'aprenentatge que permetin continuar estudiant de manera principalment autònoma o autodirigida.
12. Utilitzar bases de dades amb guions cinematogràfics i familiaritzar-se amb guies d'estil de diferents mitjans de comunicació.
13. Utilitzar programes de subtitulació.

Continguts

DOBLATGE

Unitat 1. Introducció al procés del doblatge.

Unitat 2. La traducció per a doblatge. Material i dinàmica de treball.

Unitat 3. L'adaptació i l'ajust. Nocions bàsiques: símbols i pauses.

Unitat 4. Particularitats de la traducció per a doblatge: ambients i adlibs.

Unitat 5. Adaptació i ajust. Detalls pràctics.

Unitat 6. Traducció, ajust i adaptació de cançons.

Unitats 7 i 8. La sincronia i el ritme com a element d'ajust bàsic.

Unitat 9. Traducció i ajust de l'animació. Els inserts en l'animació.

Unitat 10. Traducció i ajust de ficció: sèries i pel·lícules.

Unitat 11. Particularitats de la traducció i l'ajust de ficció.

Unitat 12. Altres aspectes del doblatge (Tràilers i proves de veu).

SUBTITULACIÓ

Unitat 1. Introducció al concepte de subtitulació, les restriccions i les seves particularitats.

Unitat 2. Segmentació i preparació del text.

Unitat 3. Localització de subtítols.

Unitat 4. Convencions tècniques.

Unitat 5. Convencions lingüístiques.

Unitat 6. Ortotipografia.

Unitat 7. Referents culturals

Unitat 8. Oralitat.

Unitat 9. Humor.

Unitat 10. Subtitulació de sèries i teatre

Unitat 11. Aspectes professionals.

Metodologia

S'utilitza una metodologia activa amb activitats de diversos tipus.

S'utilitzen els instruments del Campus Virtual de la UAB per a la versió presencial i les aules Moodle per a l'entorn virtual d'ensenyament i aprenentatge.

Es realitzaran diverses tasques de traducció, ajust i subtitulació per ajudar l'alumne a entendre tot el procés, a ser crític i buscar les seves pròpies solucions i a poder introduir-se al mercat professional.

Les activitats podran ser dirigides pel professor, supervisades o totalment autònomes. Es buscarà també fomentar l'aprenentatge cooperatiu i la recerca de dades i d'alternatives, a més de l'esperit crític i l'estil propi de cada alumne.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitats de traducció a classe	35	1,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13
Classes de contingut teòric	25	1	3, 7, 9, 11
Debats i discussions	14	0,56	3, 6, 7, 8, 9, 10
Tipus: Supervisades			
Comentaris i debats sobre exemples	20	0,8	4, 6, 7, 10
Preparació de treballs i exercicis	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 13
Tipus: Autònomes			
Ampliació de coneixements	45	1,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13
Recerca	11	0,44	3, 7, 9, 12
Tècniques d'aprenentatge cooperatiu	15	0,6	2, 6, 8, 10, 11, 12

Avaluació

La informació sobre l'avaluació, el tipus d'activitats d'avaluació i el seu pes sobre l'assignatura és a títol orientatiu. El professor responsable de l'assignatura la concretarà en començar-ne a impartir la docència.

Normativa FTI de recuperació d'activitats avaluables en el cas d'un 'no avaluable' o d'un 'suspen's' (COAT FTI, 09/06/2010)

1. Es considera un 'no avaluable' quan l'alumne no s'ha presentat al 75% de les activitats avaluables.[vid. 2]

1.1. Cada professor (o grup de professors en el cas de les assignatures amb més d'un grup) determinarà la recuperació d'activitats avaluables a la guia de l'assignatura i farà constar el mecanisme per assolir-la.

1.2. El mateix criteri s'aplicarà a tots els grups d'una assignatura.

1. Només es podrà recuperar nota en els casos següents:

2.1. Quan, de manera justificada, l'alumne no s'hagi presentat al 25 - 30% de les activitats avaluables;

2.2. Quan la nota final, incloent-hi la nota per a la competència clau de l'assignatura, prèvia a l'acta sigui entre un 4 i un 4,9.

2.3. En tots dos casos l'estudiant es presentarà exclusivament a les activitats o proves no presentades o suspeses.

2.4. En assignatures on s'ha d'aconseguir una nota mínima en unes proves determinades (per exemple, per assegurar el nivell mínim d'una competència o habilitat d'idioma) l'alumne haurà d'assolir la corresponent nota mínima estipulada per obtenir la qualificació d'aprovat (5.0) en la nota final. (Per a totes les assignatures:) Es mantindrà el mateix criteri d'avaluació i còmput de nota final .

1. S'exclouen de la recuperació de nota les avaluacions vinculades a un treball acadèmic i/o professional dirigit de durada semestral o anual.
2. S'exclouen de la recuperació de nota les proves suspeses per còpia o plagi.
3. Una vegada superats l'assignatura o el mòdul, aquests no podran ser objecte d'una nova avaluació.
4. En cap cas es podrà recuperar nota mitjançant una prova final equivalent al 100% de la nota.

AVÍS IMPORTANT

En cas que es produeixin diverses irregularitats en les activitats d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0. S'exclouen de la recuperació de nota les proves suspeses per còpia o plagi.

Es considera com a "còpia" un treball que reproduïx tot o gran part del treball d'un/ altre/a company/a, i com a "plagi" el fet de presentar part o tot un text d'un autor com a propi, és a dir, sense citar-ne les fonts, sigui publicat en paper o en forma digital a Internet. La còpia i el plagi són robatoris intel·lectuals i, per tant, constitueixen una falta que serà sancionada amb la nota "zero". En el cas de còpia entre dos alumnes, si no es pot saber qui ha copiat qui, s'aplicarà la sanció a tots dos alumnes.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercicis de doblatge	45%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Exercicis de subtitulació	45%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Bibliografia

Bibliografia bàsica

Agost, Rosa (1999) Traducción y doblaje: palabras, voces e imágenes, Ariel Practicum, Editorial Ariel, Barcelona.

Ávila, Alejandro (1997) El doblaje. Madrid: Cátedra.

Chaume, Frederic (2003), Doblaje i subtitulació per a la TV, Biblioteca de Traducció i d'Interpretació, Eumo Editorial, Vic. En castellano: Chaume, Federic. (2004) Cine y traducción. Madrid: Cátedra

Chaves, M. José (2000) La traducción cinematográfica. El doblaje. Huelva: Publicaciones de la Universidad de Huelva.

Duro, Miguel (coord.) (2001) La traducción para el doblaje y la subtitulación. Madrid: Cátedra.

Whitman-Linsen, Candice (1992) Through the Dubbing Glass. The Synchronisations of American Motion Pictures into German, French and Spanish. Berlín: Peter Lang.

Altres lectures recomenades

Ballester Casado, Ana (2001) Traducción y nacionalismo. La recepción del cine americano en España a través del doblaje (1928-1948). Granada: Comares.

Cerezo Merchán, Beatriz; Chaume, Frederic; Granell, ximo; Martí Ferriol, José Luis; Martínez Sierra, Juan José; Marzà, Anna; Torralba Miralles, Gloria (2015) La traducción para el doblaje en España. Mapa de convenciones. Castelló de la Plana. Publicacions de la Universitat Jaume I.

Comes, Lluís (2007) "El doblaje en català", en Quaderns del CAC, 28: 45-51.

Comes, Lluís (2010) "La traducció i l'adaptació dels temes musicals", a Xoán Montero Domínguez (ed.) Traducción para a doblaxe en Galicia, País Vaso e Cataluña. Experiencias investigadoras profesionais. Vigo: Universidade de Vigo.

Fodor, István (1976), Film Dubbing. Phonetic, Esthetic and Psychological Aspects. Hamburg: Helmut Buske Verlag.

Fuentes, Adrián (2002) "Reír o no reír, esa es la cuestión: la traducción del humor verbal audiovisual. Estudio descriptivo de un fragmento de Duck Soup de los Hermanos Marx".

<http://www.ugr.es/~greti/puentes/puentes3/08%20Adrian%20Fuentes.pdf>

Izard, Natàlia (1992) La traducció cinematogràfica. Barcelona: Centre d'Investigació de la Comunicació.

Luyken, G.M. (1991) Overcoming Linguistic Barriers in Television. Dubbing and Subtitling for the European Audience. Manchester: The European Institute for the Media.

Zabalbeascoa, Patrick (1996) "Translating Jokes for Dubbed Television Situation Comedies", a Dirk Delabastita (guest editor), The Translator, 2:2. Special Issue. Wordplay & Translation, St. Jerome Publishing: Manchester.

Zabalbeascoa, Patrick (2000) "La traducción del humor de Woody Allen o el arte de dominar la sutileza y la ironía", a Lorenzo & Pereira (eds.) Traducción subordinada (I). El doblaje. Vigo: Universidade de Vigo.

Volums que recullen articles o ponències sobre TAV

Chaume, F.; Agost, R. (eds.) (2001) La traducción en los medios audiovisuales. Castelló: Publicacions de la Universitat Jaume I.

Díaz-Cintas, Jorge; Orero, Pilar & Aline Remael (2006) Jostrans. Special Issue on AVT.
http://www.jostrans.org/issue06/issue06_toc.php

Gambier, Yves (ed.) (1995) Communication audiovisuelle et transferts linguistiques. Translation 14:3-4.

Gambier, Yves (ed.) (1996) Les transferts linguistiques dans les médias. Paris: Presses Universitaires du Septentrion.

Gambier, Yves (ed.) (1998) Translating for the Media. Turku: University of Turku.

Gambier, Yves (2003) The Translator, 9:2 Special issue on Screen Translation. Manchester: St. Jerome.

Gambier, Yves (dir.) (2004) Meta. 49:1. Traduction Audiovisuelle. Les Presses de l'Université de Montréal.

Gambier, Yves & H. Gottlieb (2001) (Multi) Media Translation. Amsterdam: Benjamins.

Lorenzo, L.; Pereira, A. (eds.) (2001) Traducción subordinada (I). El doblaje. Vigo: Publicacións da Universidade de Vigo.

Lorenzo, L.; Pereira, A. (eds.) (2001) Traducción subordinada (I). El subtítulo. Vigo: Publicacións da Universidade de Vigo.

Mayoral, Roberto (2005) (ed.) Puentes, 6. Número monográfico dedicado a la traducción audiovisual. Granada: Universidad de Granada. http://www.ugr.es/~greti/revista_puente_pdf.htm

Merino, Raquel; Santamaría, José Miguel & Pajares, Eterio (eds.) (2005) Trasvases culturales: literatura, cine, traducción 4. Vitòria: Universitat del País Basc. También hi ha el volum 3 (2001), el volum 2 (1997) i el volum 1 (1994).

Orero, Pilar (2004) Topics in Audiovisual Translation. Amsterdam: John Benjamins.

Sanderson, John D. (2001) Doble o nada. Actas de las I y II Jornadas de doblaje y subtitulación. Alacant: Universitat d'Alacant.

---- (2002) Traductores para todo. Actas de las III Jornadas de doblaje y subtitulación. Alacant: Universitat d'Alacant.

(2008) Películas antiguas, subtítulos nuevos. Análisis diacrónico de la traducción audiovisual, Alicante: Universidad de Alicante.

Zabalbeascoa, P., Santamaria, L. i Chaume, Frederic (2005) La traducción audiovisual. Investigación, enseñanza y profesión, Interlingua, 49, Editorial Comares, Granada.

Webs

www.eldoblatge.com (catalán), www.eldoblaje.com (castellano)

<http://esadir.cat>

<http://xcastro.com/trag/>

<http://www.imdb.com/>

<http://www.mcu.es/cine/>

<http://www6.gencat.net/llengcat/cinema/>

BITRA (base de datos bibliográfica, para buscar otras referencias):

http://cv1.cpd.ua.es/tra_int/usu/buscar.asp?idioma=es

Bibliografia específica de subtitulació

Bartoll, Eduard (2012) La subtitulació. Aspectes teòrics i pràctics. Vic: Eumo.

Bogucki, Łukasz (2004) A Relevance Framework for Constraints on Cinema Subtitling, Lodz: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Brutti, Silvia i Elisa Perego (2005) «Translating the expressive function in subtitles: the case of vocatives», en John Sanderson [ed.] Research on Translation for Subtitling in Spain and Italy. Alacant: Universitat d'Alacant, 27-48.

Carroll, Mary i Jan Ivarsson (1998) Subtitling. Simrishamn: TransEdit HB.

De Linde, Zoe i Neil Kay (1999) The Semiotics of Subtitling. Manchester: St. Jerome.

Díaz Cintas, Jorge (2001) La traducción audiovisual. El subtitulado. Salamanca: Almar.

_____ (2003) Teoría y práctica de la subtitulación (inglés-español). Barcelona: Ariel.

_____ i Aline Remael (2007) Audiovisual Translation: Subtitling. Manchester: St. Jerome.

Ferrer, María (2005) «Fansubs y scanlations: la influencia del aficionado en los criterios profesionales», Puentes 6: 27-43.

Incalcaterra McLoughlin, Laura, Marie Biscio i Máire Áine Ní Mhainín [eds] (2011). Audiovisual Translation. Subtitles and Subtitling. Theory and Practice. Oxford: Peter Lang.

Karamitroglou, Fotios. (1997) «A set of proposed subtitling standards in Europe». Translation Journal 2(2).

<www.bokorlang.com/journal/04stndrd.htm>

Lorenzo, Lourdes i Ana Pereira [eds] (2001) Traducción subordinada (I). El subtitulado. Vigo: Universidade de Vigo.

Orero, Pilar [ed.] (2004) Topics in Audiovisual Translation. Amsterdam: John Benjamins.